WWW.SOCIALISTER.SE NR 35 • OKT-NOV 2009 • 10KR

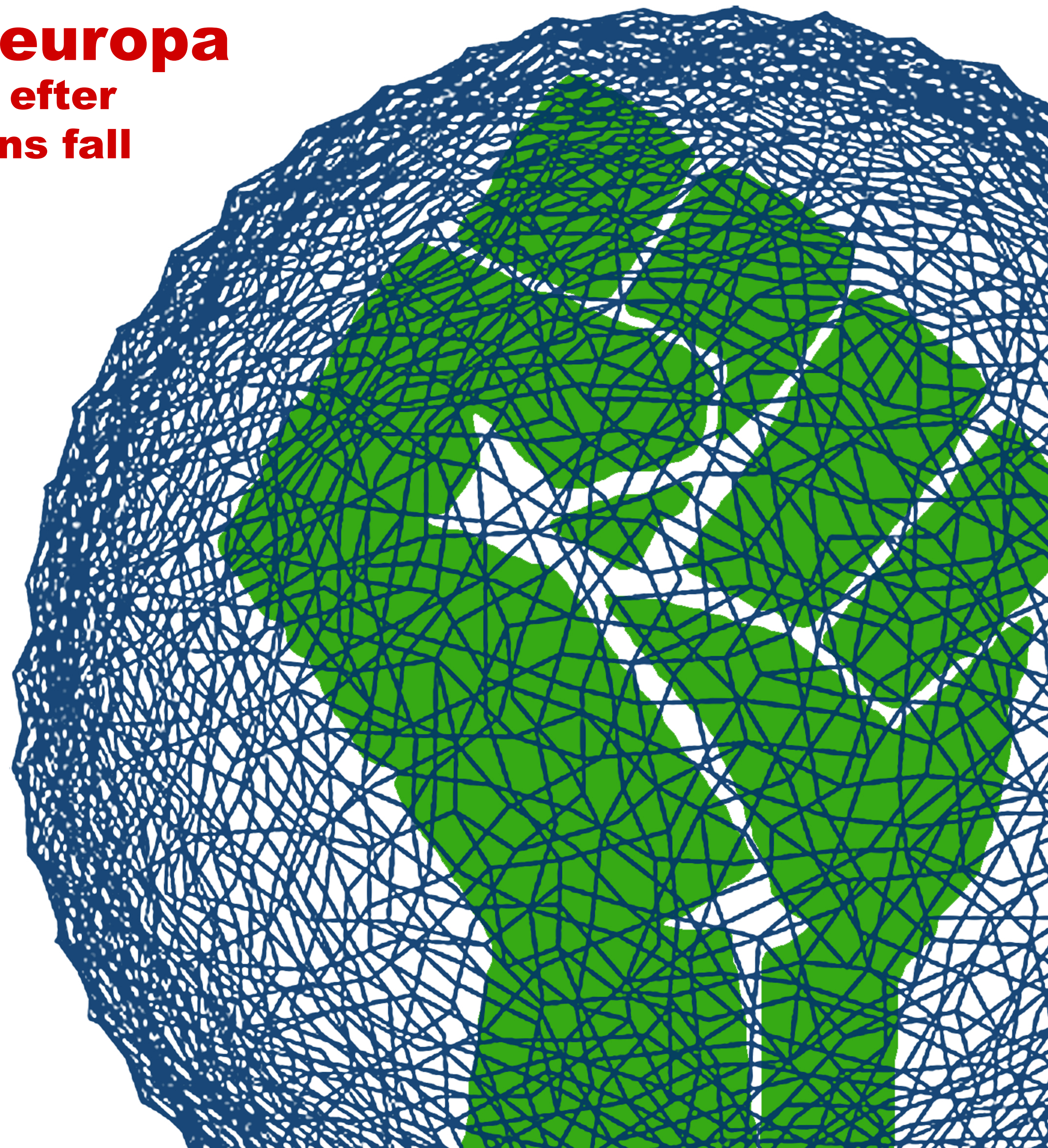
ANTIKAPITALIST

Följ med till Köpenhamn!

Protestera vid klimatmötet

Östeuropa

20 år efter murens fall

VAR VI STÅR

Vi anser att den globala kapitalismen till sin natur är brutal och omänsklig. Ett system baserat på konkurrens, exploatering och profitjakt leder till krig, fattigdom, svält och förtryck. Den grundläggande orsaken till detta är att välståndet kontrolleras av en liten minoritet trots att den produceras av det stora flertalet. Samtidigt som möjligheterna och resurserna är större än någonsin så ökar klasskillnaderna världen över. Kapitalismen bör avskaffas och ersättas av ett demokratiskt system baserat på människors behov och en bärkraftig utveckling för planeten.

Eliten vill inte ge ifrån sig makten. De visar ständigt att de är villiga att använda vapen och krig för att behålla den. En i grunden annorlunda utveckling förutsätter därför revolutioner som vänder upp och ner på världsordningen. Genom en revolution där majoriteten aktivt deltar i att störta kapitalet kan ett demokratiskt samhälle upprättas, baserat på människors behov. Det är nyckeln till en rättvis och fredlig värld.

Många grupper har ett intresse av att organisera sig och kämpa för förändringar. Arbetare har en särställning bland dessa eftersom de kan organisera sig för att ta kontroll över produktionen och ekonomin. Därför kan de lägga grunden för en verklig demokrati.

Vi är emot alla former av diskriminering. För att upprätthålla sin makt försöker eliten att splittra arbetarklassen. Därför präglas kapitalistiska samhällen av rasism, sexism och homofobi. Effektiv kamp kräver enhet och respekt för den andre. Vi är emot alla former av förtryck.

Kapitalismen är ett globalt system och socialismen måste vara internationell. Vi förkastar kapitalismens uppsplittring av folk på grund av deras nationalitet. Därför är vi för öppna gränser och mot all invandringskontroll, som alltid fungerar rasistiskt. Vi accepterar inte att kapitalistiska stater skall bestämma var människor befinner sig.

Vid början av detta århundradet blomstrade det upp nya stora rörelser mot kapitalism och krig. Vi ser oss som en del av dessa rörelser. Massrörelser består av många olika åsikter och nya idéer och framsteg förutsätter att vi kan ena våra krafter i aktioner och debattera med varandra. Endast i en aktiv uttåtriktad kamp i samarbete med andra kan vi praktisera och vinna framsteg för våra idéer. För att vinna en värld utan kapitalism behöver vi en organisation som kan samla upp idéer och erfarenheter, och handla utifrån dem.

Vi uppmanar alla som är eniga med det som står här att gå med i Internationella Socialister. Vi är baserade på Göteborgs universitet.

ANTIKAPITALIST - Tidsskrift för internationell socialism.
Utgiven av studentföreningen Internationella Socialister
Kontakt: info@socialister.se
Hemsida: socialister.se
Kontonummer: 8105-9 903 621 182-0
ANTIKAPITALIST ges ut tre till fyra gånger per termin
Framsidesillustration av Jasmine Geraghty
Baksidesillustration av Jasmine Geraghty

STOPPA SVERIGEDEMOKRATERNA!

Manifestation 5/11 och 3/12

Göteborg mot rasism började protestera utanför kommunfullmäktige den 17 oktober och kommer att fortsätta den första torsdagen i varje månad, nästa gång den 5/11 kl.17.00 på Gustaf Adolfs Torg med talare från V och Socialdemokraterna i Göteborg. Gången därefter är den 3/12 kl.17.00.

KLIMATDEMONSTRATION I KÖPENHAMN!

Det kommer att pågå protester och en alternativkonferens, Climate Forum (klimaforum09.org), under det stora FN-toppmötet i Köpenhamn mellan den **7-18** december. Den **12 december** sker den stora gemensamma internationella demonstration under parollen *People first – Planet first* (**12dec09.dk**). Det kommer att anordnas gemensam transport från Göteborg till Köpenhamn med avresa på fredag kväll den 11 dec och återresa på söndagen den 13 dec. Deltar gör bland annat Grön Ungdom, IS och Svenska Naturskyddsföreningen.
Gör din intresseanmälan här:
kopenhamnresa@gmail.com

SJUKVÅRD TILL SALU

Tisdag 3 november, kl.19.00

Restaurang Trappan, Folkets Hus Järntorget, Göteborg
Arrangör: ABF Göteborg i samarbete med LO Göteborg, Kommunal Väst, Seko Väst och Gemensam Välfärd

ANTIRASISTISKA FILMDAGAR

9-13 november

Nu är det dags att boka sig till ARF! Årets filmer är en blandning av storfilmer, dokumentärer och novellfilmer. Bland filmerna visas *Slumdog Millionaire, Videocracy, Frozen river, Ett hjärta i Jenin, Den gyllene stranden, Boy A* mfl. Bland årets gäster finns bl a Dror Feiler, Doreen Månsson, Musse Hasselvall, Cecilia Parsberg, Bo Harringer/Renzo Aneröd, Hans Wester.
För mer infor: **www.arfarf.se**

VAD BÖR GÖRAS?

Knappt ett år före valet andades regeringens budget av förvånansvärt mycket gammaldags borgerlighet. Budskapet är inte ens inlindat i ett försök till nyspråk utan handlar om det som borgerliga budgetar kort och gott brukar handla om, nämligen skattesänkningar för de som redan har. Det som är anmärkningsvärt är att kommunerna verkar leva i en helt annan verklighet än staten. Kommunerna lägger fram sin budget med argument om en stor och djup kris som kräver drastiska nedskärningar, men när det gäller statliga finanser är det fritt fram att låna ihop till skattesänkningar och bankgarantier, samt ha ett enormt budgetunderskott.

DET FINNS FLER anmärkningsvärda logiska håligheter i dagens politik, något som journalisten Lena Sundström tar upp i sin reportagebok om Danmark, ’Världens lyckligaste folk’:

’Det är ju sådant vi fått lära oss i både Sverige och Danmark under den senaste tiden. Att det inte finns någon arbetarklass idag. Det finns bara en bred medelklass.

Det märkliga är att det samtidigt, av någon anledning, har blivit mer attraktivt än någonsin att kalla sig för Arbetarparti. Vilket har fått till följd att vi nu har en massa arbetarpartier men inga arbetare.”

DET ÄR FINT att vara arbetare men det är farligt att vara arbetarklass. På något sätt måste borgerligheten förhålla sig till det ofrånkomliga faktum att majoriteten av svenskarna (och danskarna) tillhör arbetarklassen. Så strategin blir följaktligen att söndra och härska, de som arbetar är 'de goda' och plikttrogna som man hoppas kunna köpa och resten försöker man sålla bort. Även om alliansen knappast kan basunera ut arbetslinjen eller arbetarpartiet på samma sätt som tidigare så lurar ideologin i bakgrunden. Unga, timanställda, arbetslösa och sjuka tvingas finna sig i att falla ner i ett svart hål och hoppas på jobbcoachen. Många arbetare köper säklart inte den splittringen utan är väl medvetna om att små skitna skattesänkningar knappast hjälper när vi alla kan bli sjuka eller arbetslösa utan skyddsnät. I den våg av protester som mött de föreslagna kommunala nedskärningarna finns början till en insikt om behovet av att kollektivt försvara våra intressen och en vägran att betala priset för krisen. Det lönar sig att protestera!

DAGS ATT SLÄNGA UT SVERIGEDEMOKRATERNA I KYLAN!

Med draghjälp av den ekonomiska krisen och en media som slagit upp sina portar tillåts Sverigedemokraterna växa. Aftonbladets beslut att publicera en rasistisk artikel om muslimer av Sverigedemokraternas ledare Jimmie Åkesson är bara det senaste exemplet. Genom att ge SD offentligt utrymme att sprida rasistiska åsikter så förändrar man den offentliga debatten och helt plötsligt blir deras utspel något som alla förhåller sig till och kommenterar. Det finns ingen anledning att skänka Sverigedemokraterna mer gratis debattsyre utan vi bör istället protestera mot deras rasism varhelst de visar sitt fula tryne.

AFTONBLADET HAR FÅ möjligheter att kontrollera den efterföljande debatten och fördomarna mot muslimer och islam är redan utbredda i Sverige idag, inte minst i media. Dagarna efter Aftonbladet-artikeln ges debattörer som Israelvännen Dilsa Demirbag Sten utrymme att kommentera Sverigedemokraterna och framställer islamister och Sverigedemokrater som två onda sidor av samma mynt och SVT debatt bjuder tillsammans med Åkesson in folkpartisten Fredrik Malm, senaste känd för sina utspel mot den före detta Guantanamofången Mehdi Ghezali, Malm som även är en stark förespråkare för kriget i Afghanistan.

LENA SUNDSTRÖM GÖR en intressant iakttagelse om hur det i Danmark blev möjligt att ”utlänningsfrågan”, som tog upp 6 % av medieutrymmet inför valet 1990 tog upp 50 % inför valet 2001 och kommer fram till att “det är det här som Dansk Folkeparti är så bra på. De dominerar debatten. De tar kommandot över vad det politiska samtalet skall handla om. De slänger in en pinne och tänder brasan, och sedan backar de 10 steg och låter alla de andra aktörerna spela sina roller. Några försöker släcka elden, några försöker elda på den, några står och ser på och tycker att elden värmer, och andra undrar vad som kommer att finnas kvar när elden har brunnit ut. Men brinner gör det. Och alla stirrar på elden som Dansk Folkeparti har tänt.”

DETTA LEDER till ännu en viktig fråga: Vad pratade man om i Danmark innan ”utlänningsfrågan” tog över? Vilka politiska frågeställningar hamnar i skymundan när samhällsdebatten skiftar till att handla om integration och källarmoskéer snarare än klass, arbetslöshet och strukturell rasism?

VILKA POLITISKA VINDAR BLÅSER I TYSKLAND?

Den tyska tidskriften **Marx21,** som stöder partiet Die Linke, analyserar det tyska valet som genomfördes i september i år. Die Linke ökade med drygt tre procent till 11,9 procent i det senaste valet.

Det tyska näringslivet jublar över Angela Merkels och Guido Westerwelles valseger. Norbert Walter, ledande nationalekonom på Deutsche Bank, krävde dagen efter valet att regeringen ”återigen kraftfullt styr ekonomin i en marknadsorienterad riktning”. Den tyska handelskammarens president Hans Heinrich Driftmann kräver en “modig reformpolitik” för näringslivets bästa. Tyskt näringsliv vill se en “tydlig saneringspolitik” och en fortsatt “flexibilisering av arbetsmarknaden” genomförd.

Näringslivet förväntar sig också att Merkel och Westerwelle inte inför några nya minimilöner och en del koncernchefer drömmer till och med om “uppluckringar i anställningsskyddet”. Den tyska Financial Times gläder sig över den konservativa majoriteten i förbundsdagvalet [1] med rubriken: “Svart-gult kan regera utan motstånd” [2].

Men den nya regeringen är inte resultatet av ett politiskt skifte högerut i befolkningen. Snarare gäller motsatsen: Svart-gult regerar fastän majoriteten av befolkningen motsätter sig många av regeringens viktigaste frågor. 77 procent är för en lagstadgad minimilön och 55 procent vill se ett omedelbart tillbakadragande från Afghanistan. Hela 62 procent anser att CDU “försummar arbetstagarnas intressen” och samma andel tror att “klyftan mellan fattig och rik kommer att öka” under en CDU-regering.

Den nya regeringen Merkel har en knapp majoritet därför att valdeltagandet sjönk med sju procent, det var 4 miljoner fler som inte röstade än vid valet 2005, och det var framför allt de tyska socialdemokraterna, SPD, som förlorade röster på detta. Deras förluster är dramatiska. SPD stöddes av runt 10 miljoner väljare i valet men det är sex miljoner färre än i det förra. Särskilt tydlig blir denna historiska förlust i kontrast till 1998 års siffror. Då gav fortfarande 20 miljoner SPD och Gerhardt Schröder sin röst. Denna gång har drygt två miljoner SPD väljare från 2005 hållit sig borta från valurnorna och mer än en miljon före detta SPD-väljare röstade på Die Linke. Orsakerna till de historiska förlusterna är desamma som 2005; 42 procent av alla som lämnar SPD angav “social rättvisa” som avgörande valfråga och 67 procent säger att SPD “har gett upp sina socialdemokratiska principer”.

Die Linke: framgångsrik valrörelse

Valresultatet har stärkt Die Linkes ställning som den sociala rättvisans och fredens parti inför de kommande politiska och sociala kamperna. Nationellt röstade drygt fem miljoner på Die Linke, vilket är en ökning med över en miljon röster.

Die Linke var framgångsrika därför att sociala frågor stod i centrum av valrörelsen.

Valrörelsen kännetecknades av ett tydligt nej till en blockvalrörelse och en fokusering på självständig klasskamp. Skillnaden mellan den svaga politiska inriktningen på valaffischerna 2005 och det mycket provokativa tydliga affischspråket 2009 är uppenbar:

2005 “Envist mot krig, fantasifullt för fred” / 2009 “Ut ur Afghanistan”

2005 “ Längre gemensamt lärande” / 2009 “Mer pengar för utbildning, inte för bankerna!”

Budskapen riktade sig till arbetstagare, elever, studerande, pensionärer och arbetssökande och det fungerade. 56 procent anser att Die Linke “arbetar mest för de socialt svaga” och 18 procent av arbetarna och 26 procent av de arbetslösa röstade på Die Linke. Avgörande för framgången var den landsomfattande kärnprofilen: Bort med Hartz VI, nej till en pensionsålder på 67 år, lagstadgad minimilön nu, trupperna ut ur Afghanistan, omfördelning av rikedom. Med denna profil har Die Linke lyckats polarisera valrörelsen och markera skillnaderna gentemot de andra partierna.

Konsekvenser och uppgifter för Die Linke

Inför kommande kamper behöver Die Linke bygga vidare på den bas som valrörelsen skapat med fler och aktivare medlemmar. Några av de viktigaste frågorna framöver är de sociala och ekonomiska konflikterna samt kriget i Afghanistan.

Näringslivets tryck på den nya regeringen är massivt och följderna kommer snart att bli tydliga. Företagarna kommer att sätta igång ekonomins hitintills uteblivna omstrukturering, det vill säga varsel och uppsägningar. Konflikterna är redan utstakade och här måste Die Linke agera sida vid sida med fackföreningarna och de sociala rörelserna.

I den borgerliga valanalysen underskattades generellt Afghanistan-frågans betydelse för CDU och SPD: s stora tillbakagång och Die Linkes framgång. Denna debatt kommer att hetta till den 13 december när det är dags att rösta om en förlängning av mandatet för utlandsinsatsen. Fredsrörelsen har uppmanat till en aktionsvecka under den sista novemberveckan - Die Linke har ett ansvar att ta en aktiv roll i detta.

Relationen till SPD

Inom SPD kommer det rumsteras om bland posterna. Många inom Die Linke hoppas att detta innebär att SPD kommer att genomgå en demokratiseringsprocess och bli en partner för socialpolitik i regeringsposition. Men den historiska erfarenheten talar emot det – snarare tvärtom. SPD har många gånger gått

vänsterut när det befunnit sig i opposition, exempelvis under Lafontaines ledarskap i slutfasen av Kohl-eran men därefter följde Schröder med sin Agenda2010-politik [3]. SPD:s politiska problem ligger djupare än några personer på fel plats - alla krafter inom SPD är exempelvis eniga om att företagens omåttliga profiter är grunden till social välfärdspolitik. Med de förutsättningar som skapats av det skärpta konkurrensläget leder denna hållning till en avveckling av all reformpolitik.

Under omständigheterna kan vi utgå från att det är mer troligt att kamelen går genom nålsögat, än att SPD varaktigt går till vänster. Detta är en väsentlig poäng inför de väntande förhandlingarna på delstatsnivå men besvarar inte frågan om förhållandet till SPD under den svart-gula regeringen och kommande attacker. Att enbart avskärma sig från SPD kommer inte att övertyga de tveksamma om att Die Linke är den bättre och mer konsekventa försvararen av sociala rättigheter och fred. Detta måste först praktiskt bevisas i gemensam kamp - till vilken naturligtvis även alla från SPD och de Gröna är inbjudna till.

Förbundsrådet – är blockering en strategi?

Oskar Lafontaine, en av Die Linkes ledare, har formulerat en dubbelstrategi för kampen mot regeringen: å ena sidan en rörelse på gatan sida vid sida med fackföreningarna och de sociala rörelserna mot regeringens angrepp. Å andra sidan att bryta den svart-gula majoriteten i förbundsrådet genom att skapa röd-röd-gröna regeringar på delstatsnivå - en nyupplaga av Lafontaines strategi mot Kohl 1996-98, när SPD-majoriteten i förbundsrådet blockerade lagstiftning, vilket fick de konservativa att framstå som handlingsförlamade.

Denna strategi har ett stort problem: de två delarna kompletterar inte varandra, utan en undergräver den andra. Motstånd mot de kommande nedskärningarna på gatan är absolut nödvändigt. Här kan Die Linke spela en viktig roll, därför att partiet har lyckats vinna förtroende och är trovärdigt. Denna trovärdighet skulle dock lida om partiet hamnar i regeringsställning under de nuvarande nationalekonomiska omständigheterna. Kapitalismens kris har lett till drastiskt minskade federala budgetintäkter.

Die Linke har helt korrekt klargjort förutsättningarna för eventuellt samarbete: inga privatiseringar, inga nedskärningar av social välfärd och inga uppsägningar inom offentlig sektor. Detta krav bör man inte tumma på bara för att komma närmare en majoritet i förbundsrådet. För även om förbundsrådet skulle domineras av röd-röd-grön skulle Die Linke ändå försvagas om man tappat trovärdighet på vägen. SPD har också en stor möjlighet att utpressa Die Linke på delstatsnivå, SPD kan hela tiden propsa på sina krav för att i sin tur inte sätta majoriteten i förbundsrådet på spel. Dessutom kan den svart-gula majoriteten snabbt återställas när den röd-röd-gröna regeringen väljs bort när samarbetet inte fungerar.

Det historiska argumentet haltar också: Kohl-regeringens fall orsakades inte av SPD:s blockadpolitik. Avgörande var skiftet i väljarstöd efter fackföreningarnas mobilisering mot sparpaketet 1996 och de framgångsrika strejkerna om sjuklöner. Motstånd avslutade en CDU/FDP regering förra gången - detsamma måste vi jobba för denna gång.

Bearbetad och nedkortad översättning:
• Christian Papp

[1] Förbundsrådet (Bundesrat) kan ses som överhuset i ett tvåkammarparlament där förbundsdagen (Bundestag) utgör underhuset. Förbundsrådets ledamöter väljs av delstaternas regeringar. Nästa delstatsval sker i maj 2010 i befolkningstäta delstaten NordrheinWestfalen. Tills dess kommer majoritetsförhållandena vara till den nya regeringens fördel.

[2] Svart-gult: medan svenska partier har blommor som sina symboler så har tyska partier färger: Gul= FDP; Svart= CDU

[3] Agenda 2010: politik som medförde massiva nedskärningar i den tyska välfärdsstaten. Mest kritiserad var försämringarna för pensionärer och de s.k. Hartz VI lagarna som försämrade för arbetslösa.

HUR AFGHANISTAN BLEV DET RYSKA IMPERIETS GRAVPLATS

När Sovjetunionen invaderade Afghanistan 1979 trodde de att det skulle bli en enkel seger. Men de underskattade motståndets styrka. **Dave Crouch** berättar historien som nu skrivs om i amerikansk tappning.

UNGA MÄN i militäruniform som tiggde pengar i tunnelbanan var en vanlig syn under tidigt 1990-tal i Moskva. De hade inga ben. Dessa män var några av offren för Rysslands katastrofala ockupation av Afghanistan. Det började på julafton 1979 och slutade när de sista sovjetiska trupperna retirerade till Uzbekistan dryga nio år senare. En försiktig uppskattning är att fler än 15 000 sovjetiska trupper dog i kriget. De dödade en halv miljon afghaner, lemlästade många fler och gjorde miljoner till flyktingar.

SOVJETUNIONEN släppte lös sina bombare, napalm, tanks, landminor och helikoptrar på den afghanska gerillan, *Mujahadeen*, men blev ändå utkörda. Dess nederlag markerade början på slutet för Sovjets militärmakt och öppnade upp för nationella massrörelser att rasera imperiet. Det ryska nederlaget i Afghanistan har hemsökt USA:s och Storbritanniens militära ledare. Som en major i USA:s armé skrev 2005: ”Vad vi än bestämmer oss för att göra, så får vi inte följa björnen in i de skogarna”. Men tjugo år efter det att Sovjet dragit sig tillbaka, har Natos kontingent i Afghanistan vuxit sig lika stor som de ryska truppernas var. Väntar de samma öde? Ledare i väst hävdar att deras krig är annorlunda än ryssarnas, att USA:s och Natos styrkor har betydande lokalt stöd från dem som är emot talibanerna. Men ryssarna hade också en marionettregering som gav ett civilt ansikte åt deras brutala invasion. Och precis som USA gick Ryssland först in i Afghanistan med en liten styrka och begränsade målsättningar, men blev involverade i en konflikt som utvecklades bortom deras kontroll.

RYSSARNA KLEV IN för att backa upp en impopulär kommunistregering som hade tagit makten arton månader tidigare. Regeringen var nära kollaps, en situation som hotade att en islamistisk våg av motstånd skulle skölja över de södra republikerna i Sovjetunionen. Ryska specialstyrkor tillsatte sin marionett Babrak Karmal som president. De ockuperade de större städerna och började träna upp en afghansk armé för att behålla kontrollen. Ryssarna var redan närvarande i Afghanistan, vilket de trodde gav dem en fördel. De hade bedrivit omfattande handel med landet sedan 1930-talet, medan sovjetisk militär och ekonomiska rådgivare hade figurerat konstant sedan 1950-talet. De hade byggt de flesta av landets vägar. Ändå blossade motståndet mot den sovjetiska invasionen upp omedelbart. På natten den 23:e februari 1980 protesterade nästan alla invånare i Kabul mot de sovjetiska truppernas ankomst, genom att klättra upp på taken och skandera ”Gud är stor”. Snart fann sovjeterna att de stod öga mot öga med ett folk i uppror. Sovjetiska generaler bad om mer trupper. Arméchefen, Nikolai Ogarkov, sa att den planerade övre gränsen för antalet trupper på 115 000 var ”våghalsigt”, han ville ha fem gånger så många. Men han blev nekad. Istället trodde ryssarna att massiv eldkraft skulle vinna kriget. De kom med en industriell supermakts skrämmande militärteknologi för att slå ner motståndsrörelsen. Men det fungerade inte.

UTANFÖR STÄDERNA var de sovjetiska trupperna i konstant fara och mål för effektiva attacker från en mycket rörlig gerilla av motståndskämpar. Provocerade sovjetiska beväpnade kolonner, som försvarades av flygplan, tog sig ut på landsbygden för att förstöra motståndsrörelsens fästen, vilket ledde till enorma skador på civila och deras odlingar. Detta i sin tur frammanade mer afghanskt stöd till motståndsrörelsen. Under en offensiv 1984 förstörde sovjeterna alla förorter och byar inom 20 km väster om staden Herat. När de hade rensat området från *Mujahadeen*, drog de sig tillbaka, och motståndsrörelsen kom snart tillbaka. Detta speglar vad amerikanska och brittiska trupper gör idag.

Sovjetiska trupper i Afghanistan

Trupperna kallar det att ”klippa gräset”, lika snabbt man slår ner motståndsrörelsen, lika snabbt växer den upp igen. Talet om att ”vinna hjärtan och sinnen” är en bluff. Förra månaden kom general Stanley McChrystal, befälhavaren för USA:s och andra Nato-styrkor i Afghanistan, ut med en samling riktlinjer till sina trupper som erkände att ”vi sår frön till vår egen undergång” genom att döda civila, vars släkt sen tar till vapen. Utanför sina baser är ockupationstrupperna sårbara. Varje månad blir hundratals lastvagnar förstörda av talibanerna när de försöker sända leveranser på vägarna. Liksom USA idag, försökte sovjeterna skapa en armé av afghaner som skulle slåss åt dem. Den bestod av ungefär 150 000 man. Men afghanerna litade inte på sovjeterna. De ansåg att de blev skickade till de farligaste striderna och fick sämre utrustning och träning. Rysk rasism mot dem eldade på fientligheten. Som följd fick motståndsrörelsen betydande sympatier inom den afghanska armén, vilka ledde till värdefull information åt Mujahadeen.

Afghansk demonstration mot Sovjets ockupation

DEN SOVJETISKA ARMÉN bestod av värnpliktiga som levde under fruktansvärda förhållanden. Under de nio åren av ockupation var ungefär 650 000 inkallade i aktiv tjänst. Utav dem blev ungefär tre fjärdedelar skadade eller satta ur stridbart skick på grund av allvarliga sjukdomar såsom hepatit, dysenteri, malaria eller tyfus. Det var en belöning för soldater att beslagta sovsäckar eller stövlar från motståndsrörelsen, eftersom deras egna var så dåliga. De var tillsagda att de slogs för höga ideal mot en elak fiende, men de upptäckte snart att de stod mot fattiga, stolta bönder som helt enkelt försvarade sitt sätt att leva. Detta fick till följd att stridsmoralen sjönk till botten i armén. Drog- och alkoholmissbruk var utbrett och våldtäkt och våldsbrott var vanliga. Officerare såg tjänstgöring i Afghanistan som en förgiftad kalk – seger var omöjligt och de visste att de skulle bli beskyllda för det oundvikliga nederlaget.

1983 HADE DE sovjetiska medierna bara rapporterat om sex ryska offer – den egentliga siffran var över 6 000 döda och 10 000 skadade. Men det stora antalet värnpliktiga i den sovjetiska armén ledde, trots medias mörkläggning, till att rykten började spridas om att unga män skickades att dö i ett brutalt, meningslöst krig. Familjer gjorde desperata försök att hindra deras söner från att sändas ut i strid. USA:s tillbakablickande militärskribenter som behandlar Sovjets nederlag är alla överens om att ryssarna tappade viljan att vinna. Detta är vad de kallar ”paradoxen av en asymmetrisk konflikt”. Det är en ”paradox” eftersom en militär supermakt till synes alltid borde segra över en utfattig fiende. Men i verkligheten är så inte fallet.

Kriget och motståndet

Kriget var ”asymmetriskt” eftersom det betydde mycket mindre för de ryska invånarna än vad det gjorde för afghanerna, för vilka det var en fråga om liv och död – ett totalt krig. Detsamma kan sägas om amerikanerna idag. Detta resulterar i att det är mycket mindre troligt att afghanerna tappar tron på sin kamp än att britterna eller USA gör det. De metoder som den tekniskt underlägsna motståndsgerillan var tvungna att använda sig av betydde att de aldrig gjorde sig tillgängliga för konventionella strider med ockupanterna. Istället bröt de ner fienden med bakhåll och hemmagjorda bomber. Och för Sovjets regering blev andra överväganden mer viktiga under 1980-talet. Den ryska ekonomin höll på att kollapsa och det var ett internationellt ramaskri mot vad de höll på med i Afghanistan. Hemma rådde en farlig desillusionering rörande det sovjetiska systemet. Den politiska och ekonomiska kostnaden för att stanna i Afghanistan blev för hög. Vissa hävdar att amerikanskt stöd för Mujahadeen var en avgörande faktor i Rysslands nederlag. De pekar ut användandet av de avancerade Stinger anti-flygvapenraketerna under 1986 som vändpunkten i kriget. Men redan före motståndsrörelsen blev försedda med dessa missiler hade den skjutit ner eller förstört hundratals helikoptrar och tanks. En av Sovjetledaren Mikhail Gorbatjovs första drag 1985 var att fråga sina generaler om kriget kunde vinnas. De svarade nej. Sovjets nederlag handlade om politik, inte teknik. Afghaner har flertalet gånger besegrat britterna under 1800 och 1900-talet när Storbritannien var världens dominerande militärmakt. De körde ut Sovjet under 1980-talen när Sovjetunionen var världens andra dominerande militärmakt. När de första USA-bomberna föll över Afghanistan efter elfte november, varnade en CIA chef: ” USA måste skrida fram med försiktighet om de inte vill sluta på askhögen av Afghanistans historia”.

• Översättning: **Andrea Petitt**

Se även: *Afghanistan: The Case Against the ”Good War”* av Jonathan Neale, International Socialist journal, Issue 120. Gå till **www.isj.org.uk**

1989-2009: 20 ÅR SEDAN MURENS FALL

Adam Fabry blickar tillbaka på Östeuropas utveckling sedan staterna kollapsade och analyserar vad som sker idag med hänsyn till den rådande ekonomiska krisen.

Denna höst markerar att tjugo år passerat sedan de politiska revolutionerna som skakade de stalinistiska regimerna i Östeuropa. Händelserna under hösten och vintern 1989 var på många sätt historiska. Nästan över en natt, och med oväntat lite motstånd, kollapsade de auktoritära regimerna som hade dominerat samhällena i Bulgarien, Polen, Rumänien, Tjeckoslovakien, Ungern och Östtyskland sedan andra världskrigets slut, under trycket av en ökande ekonomisk kris och allmänt missnöje. Revolutionerna 1989 markerade även början på slutet på en epok i den moderna historien. Medan folkmassorna i Berlin höll på att bryta ner den mur som delade deras stad i öst och väst under nästan tre decennier, led även det kalla kriget, som dominerat internationella relationer sedan andra världskrigets slut, på att lida mot sin slut.

Historiens slut?

Med Berlinmuren i spillror drog många kommentatorer slutsatsen att liberalismen och den fria marknaden representerade den enda möjliga vägen framåt för länderna i Östeuropa. Detta påstående, som snabbt blev dominerande såväl i öst som i väst, menade att Sovjetblockets fall symboliserade ”ett helt systems misslyckande”; det ultimata beviset på marknadens överlägsenhet över planekonomin som organisationsform för samhället. En av de mest kända representanterna för denna tanke var den neokonservativa amerikanska filosofen och ekonomen Francis Fukuyama. Han hävdade att stalinismens nedgång representerade inte bara en ”entydig seger för ekonomisk och politisk liberalism” och en ”triumf för Väst” utan också att världen därmed hade kommit till ”historiens slut” och att liberal demokrati i västerländsk anda skulle sprida sig över världen.

Trots att Fukuyamas artikel präglades av förenklingar, överdrivna påståenden och misstag, så kom den att representera tidens anda. De politiska och ekonomiska slutsatserna var mycket enkla: väst hade vunnit det kalla kriget medan socialism, både som politisk filosofi och ett projekt för mänsklig utveckling, förpassades till historiens sophög.

På så vis kom Fukuyamas tankar att representera den ideologiska grunden för de politiska och ekonomiska reformer som implementerades i länderna i det forna Sovjetblocket efter 1989. Grunden för dessa förändringar var tanken att liberala politiska reformer, tillsammans med ekonomisk liberalisering, skulle leda till inte bara ökad individuell frihet, men även ekonomisk välgång och högre levnadstand för de krishärjade ekonomierna i regionen. Men tjugo år senare har den utlovade succén uteblivit och istället för ökad välfärd och utveckling präglas länderna i Östeuropa idag av samhällen med växande fattigdom, extrema klyftor mellan fattiga och rika samt ett ökande missnöje med dagens situation.

”Kreativ destruktion” utan kreativitet

Påståendet om att kapitalismens segertåg i det forna Sovjetblocket inte inneburit någon nämnvärd förbättring från situationen före 1989 kan tyckas överdriven vid en första åsyn. Visst, för en oskyldig turist på besök i de fashionabla delarna av Budapest, Prag eller Warszawa så verkar marknaden ha gjort underverk. Uppfräschade gator, trendiga restauranger och moderna shoppingcenter med välklädda människor ger dessa besökare bilden av i grunden väl fungerade samhällen. Men detta ger oss bara en del av verkligheten. Bortom de fräscha avenyerna tornar sig samhälleliga motsättningar upp som inte ryms inom ramarna för den bild som ges av dessa länder i mainstream-mediernas rapporter.

Efter Berlinmurens fall blev mantrat bland experter, politiker och media att marknaden skulle leda till ökad frihet och välstånd för befolkningen i de östeuropeiska länderna. Den radikale ungerske sociologen Erzsébet Szalai menar att regionen kom att ses som ett ”försöksområde för påtvingandet av nyliberala ’reformer’ som ännu inte kunde införas i länder med stabilare ekonomier och starkare demokratiska traditioner”. På rekommendation av västerländska intressen – såsom till exempel USA, EU, IMF och Världsbanken – och med det uttalade stödet av den ”nya” politiska eliten i Östeuropa (som märkligt nog visade sig vara väldigt lik den gamla, såväl till namn som till karaktär), introducerades så kallade ”chockterapi”-program, vilka förespråkade en snabb ekonomisk liberalisering, privatiseringsprogram och en ökad marknadsanpassning av ekonomin. Detta skulle leda till vad den liberale ekonomen Joseph Schumpeter kallade för ”kreativ destruktion”, varigenom oproduktivt kapital skulle förstöras och nytt, produktivt kapital skapas av entreprenörer i samhället, som skulle försäkra ekonomins tillväxt i framtiden.

Men resultatet av marknadsanpassnings-programmen i Östeuropa var katastrofalt. I stället för en ”kreativ destruktion” så skapades ett ”svart hål”. Tio år efter murens fall var situationen så dyster att till och med Världsbanken, som under denna tid

”Berliner Mauer 1961-1989” - markering av murens gränsdragning i Berlin.

varit en av de starkaste förespråkarna för marknaden i regionen, var tvungen att erkänna i en rapport från 2002 att ”nivån och varaktigheten av recessionen var, för alla länder, jämförbar med den som utvecklade länder upplevde under den stora depressionen, och för många av dem var det mycket värre.” Många ekonomier i regionen kämpade med att uppnå produktionsnivåerna före 1989 – i Polen gjorde man detta 1996, i Ungern skedde detta 1999, i Tjeckien så dröjde det till år 2000, men i Bulgarien fick man vänta ända till 2005 för ”lyckas” med detta.

De sociala effekterna av den ekonomiska krisen har varit katastrofala. Samhällena i Östeuropa brottas nu med massarbetslöshet, utbredd fattigdom och en ständigt ökande klyfta mellan fattiga och rika. På många håll i regionen har arbetslösheten blivit bestående. I Ungern, till exempel, förlorade närmare 1,5 miljoner människor sina jobb under åren mellan 1989 och 1997. För de som lyckats behålla sina jobb är situationen idag knappast ljusare. Tiden sedan 1989 har inneburit en ökande exploatering av den överväldigande delen av arbetarklassen i regionen; karakteriserad av bland annat sjunkande reallöner, längre arbetstider och hårdare arbetslagar.

Kapitalismen har inte heller lett till ökad välfärd för många människor. Enligt UNDP:s statistik lever mer än 100 miljoner människor i regionen under fattigdomsgränsen medan ett ännu större antal antas leva på minimigränsen för överlevnad. Levnadsstandarden har sjunkit drastiskt. Undernärdhet har nu blivit ett permanent problem bland många östeuropeiska barn och alltfler gravida kvinnor lider av blodbrist. Som om detta inte vore nog har den permanenta ekonomiska depressionen även gjort att dödsiffrorna och självmorden skjutit i höjden i många länder.

Ökade orättvisor och massarbetslöshet har också lett till en allt starkare främlingsfientlighet. Värst utsatta är romerna vars situation dramatiskt försämrats de senaste åren. För romerna har övergången mellan statskapitalism till frimarknadskapitalism inneburit ett ”dubbelt slag”, dels då man är först att bli av med jobben under dåliga tider, och dels eftersom nedskärningarna i välfärden ofta inneburit slopade bidrag och därmed bidragit till ökad segregation i samhället.

Östeuropa tjugo år efter murens fall

Till den dystra utvecklingen ovan kan vi nu lägga den globala ekonomiska krisen som förvärrat situationen för de små och extremt öppna ekonomierna i Östeuropa och förpassat dem till att bli ”den svagaste länken i den kapitalistiska kedjan”. Flera ekonomier riskerar total kollaps och hålls vid liv via respirator (se till exempel situationen i de baltiska staterna, Ungern eller Ukraina). Som ett resultat av detta sjunker levnadsstandarden drastiskt medan orättvisorna skjuter till ständigt nya höjder. Apati och allmänt missnöje med det rådande politiska systemet och dess apologeter är närmast totalt. Denna explosiva situation har utnyttjats av extremhögern i flera länder, som sett sin popularitet öka drastiskt på många håll sedan krisen började. Samtidigt står arbetarklassen ofta utan någon politisk representation, vilket lämnar dörren till attacker ifrån överklassen på vid gavel.

Vägen framåt i Östeuropa är oklar. Vad som dock är tydligt är att likt stalinismen har den fria marknadens misslyckats med att infria löften om ökad personlig frihet och välfärd för människorna i regionen. Och i motsats till påståenden om ”historiens slut” och ”socialismens död” har de senaste tjugo årens utveckling snarare tydliggjort att motsättningen mellan arbete och kapital inte förlorat sin relevans. Genom en bättre förståelse av historien kan progressiva krafter bygga starkare rörelser i framtiden. För två decennier sedan försvann en iögonfallande mur av orättvisor i samband med Berlinmurens fall och de stalinistiska regimernas kollaps. Men en osynlig barriär står fortfarande kvar på dess plats. Det är denna som måste blottläggas och rivas ner för att Östeuropas befolkning verkligen skall få leva i ett fritt och rättvist samhälle.

Köpenhamn 12 december!

SÄTT PLANETEN OCH MÄNNISKOR FÖRST!

Antikapitalist har talat med **Jörn Andersen** i Danmark som sitter med i koordineringsgruppen för ”12 december–initiativet”, en bred koalition av organisationer som förbereder den stora gemensamma demonstrationen på lördagen den 12 december under klimat–toppmötet.

Vad kommer att ske vid toppmötet? Vilka är konflikterna och tvistefrågorna?

Den stora konflikten står mellan världens folk som i allt större utsträckning kräver lösningar på klimatkrisen och världens politiska ledare, nyliberala ideologer och företag vars huvudsakliga prioritet är “business as usual”. Självklart vet de att de inte kan fortsätta att köra på i all evighet. Så därför snackas det mycket. Obama säger att han vill minska utsläppen och likaså Merkel. Till och med DONG och Vattenfall, två av de största energileverantörerna i norra Europa säger att de vill minska utsläppen av koldioxid. Men de vill inte göra det nu. De vill sätta upp mål för 2050 – eller kanske 2020 om det är mjuka mål som inte är bindande.

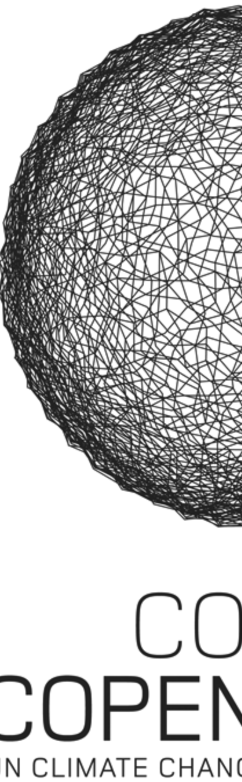
Vi bör vara på det klara med att klimat-toppmötet inte kommer att lösa problemen – möjligen påbörja ett försök till handling för att lösa problemen. Det kommer att bli någon slags avtal – att inte sluta ett avtal vore en enorm prestigeförlust framför ögonen på världens folk. Men en överenskommelse kommer att blir en fortsättning på de marknadsbaserade “lösningar” som fanns i Kyotoprotokollet, vilka efter 10 år misslyckats kapitalt med att göra några reella minskningar där det verkligen spelar roll: i länderna i Nord där utsläppen är och har varit som störst under många decennier. Avtalet kommer inte att vara bindande och kommer inte att utgå från principer om social och global rättvisa.

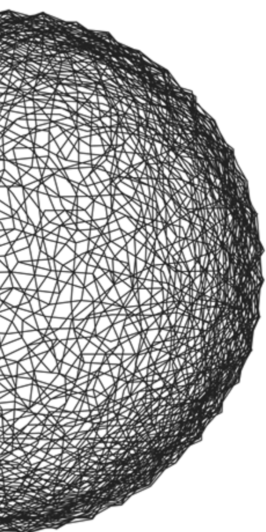
Kan du berätta lite om förberedelserna inför toppmötet i Köpenhamn? Vad händer i Danmark? Vilka är de gemensamma parollerna och slagorden?

I december förra året så skickade klimatrörelser i Sverige, Danmark, Belgien och Storbritannien tillsammans med Friends Of the Earth Europa ut en öppen inbjudan till en global aktionsdag med en demonstration i Köpenhamn. I mars så bjöd klimatrörelsen i Danmark in alla som kände oro inför resultaten av klimatförhandlingarna till att förbereda en gemensam bred demonstration. Det fanns redan många olika organisationer som planerade sina egna interventioner på mötet men det fanns ett behov av att ena oss i en jättemanifestation, där “vanligt folk” kunde delta i att ta en enorm, högljudd och synlig demonstration till förhandlarna i Köpenhamn för att visa världens vilja till handling. Responsen var otrolig. Just nu stöds demonstrationen av över 40 organisationer i Danmark och av över 50 internationella organisationer.

Men det är inget lätt jobb att ena en såpass bred koalition kring specifika krav. Vi är dock alla enade om a) behovet av brådskande och ambitiösa lösningar, b) att lösningar baseras på global rättvisa och, c) social rättvisa. Så det finns en huvudparoll, “Planeten Först – Människor Först”. Och det kommer att finnas en del specifika krav men vilka är inte helt beslutat än). Men det kommer också att vara upp till deltagarna att ta med sina egna specifika krav och frågor – för att fylla i ett tomrum som en så bred koalition inte kan fylla.

Vi har startat lokala mobiliseringar i en del städer i Danmark – vi hoppas att detta kan sprida sig till alla större städer. En del av dessa, i skrivande stund Århus och Odense, kommer att ha egna lokala demonstrationer den 5:e december, och samtidigt mobilisera till Köpenhamn den 12:e.

P15
HAGEN
E CONFERENCE 2009

Vad kommer att ske i fråga om demonstrationer, alternativkonferenser och andra aktiviteter?

Den stora demonstrationen kommer att gå från parlamentet kl.13 på lördag den 12:e dec och därifrån så nära som möjligt till Bella Center där toppmötet pågår. Det kommer att vara "feeder demonstrations" från Friends Of the Earth och andra före demonstrationen.

Den 5:e december blir det lokala manifestationer i städer utanför Köpenhamn. Då är det även en global aktionsdag i många andra länder så att folk har möjlighet att komma till Köpenhamn den 12:e. Under hela tiden som toppmötet pågår kommer många olika aktioner pågå – allt från gudstjänster till civila olydnadsaktioner riktade mot mötet eller de stora miljöbovarna.

Under själva mötet kommer Klimatforum 09 att pågå – ett alternativt toppmöte som liknar ESF (European Social Forum) med debatter, utställningar och kurser. Klimatforumet kommer att besluta om en deklaration som kommer att presenteras både för förhandlarna på mötet och för deltagarna i demonstrationen.

Vem är involverad i förberedelserna inför protesterna? Hur ser mobiliseringen ut från andra länder?

Folk som är involverade representerar en bred mix av olika nätverk och organisationer: klimat- och gröna organisationer och nätverk, fackliga organisationer, freds och solidaritetsrörelser, humanitära hjälporganisationer, politiska och andra organisationer aktiva i civilsamhället samt enskilda individer. För att ge några exempel: Oxfam, Greenpeace, Friends Of the Earth, Folkekirkens Nødhjælp / DanChurchAid, Climate Justice Action, Mellemfolkeligt Samvirke/ActionAid Denmark, olika vänsterpartier, några fackföreningar och självklart en hel rad miljöorganisationer.

Tanken är att demonstrationen ska vara en verkligt internationell händelse. Ett sätt att uppnå detta är att få formellt stöd för demonstrationen från så många organisationer och nätverk i så många länder som möjligt. Vi uppmanar alla att verkligen titta på vår hemsida om din organisation eller nätverk stödjer demonstrationen – och om inte börja arbeta för att organisationen ska stödja den. Vi behöver verkligen mer backning från fackföreningar och studentkårer – och från andra håll – så hjälp oss gärna.

Ett annat sätt att få en internationell karaktär på demonstrationen är att ha talare på demonstrationen som representerar mångfalden av deltagare från Syd likaväl som Nord. Den internationella mobiliseringen har börjat öka takten. Den 1 oktober var det ett kickoffmöte i Oslo med 70 personer som organiserades av Norges sociala forum och som involverade ledare från både politiskt och fackligt håll samt miljörörelser. Ett tåg organiseras från Bryssel som tar över 900 personer och åker från Storbritannien genom Frankrike och Belgien till Köpenhamn. Från Storbritannien kommer det även att avgå bussar. I Malmö, Sverige, har en bred koalition startats för att mobilisera och organisera transport och boende. Och Klimataktion, den svenska klimatrörelsen, har hållit på att mobilisera under ganska lång tid på olika platser i Sverige.

Vilka förväntningar har du inför protesterna? Vilka reaktioner har ni mött av media och det politiska etablissemanget?

Vi förväntar oss att tiotusentals kommer att gå med i den gemensamma demonstrationen och tusentals kommer att besöka klimatforumet. Antagligen kommer det också att vara tusentals som deltar i en gudstjänst med Desmond Tutu den 13:e december. Och lika många kommer delta i civila olydnadsaktioner eller andra aktioner under dessa två veckor.

Politiker, media och polisen har hittills fokuserat på att säga att alla som protesterar under toppmötet är potentiella bråkmakare. De har målat upp en bild av tusentals våldsamma galningar som ska komma till Köpenhamn för att slå sönder stan. De försöker att låta bli att prata om sin egen oförmåga att göra något ordentligt åt klimatkrisen så istället förflyttar de fokus och skyller på demonstranterna.

Detta är helt klart ett problem – inte bara för oss, utan för demonstrationsrätten mer allmänt. Men deras strategi kommer antagligen inte fungera. Koalitionen som står bakom demonstrationen är väldigt bred. Och vi försöker använda de närmaste veckorna för att gå ut på gator, till skolor, universitet och arbetsplatser och argumentera för ett brett deltagande i protesterna.

Varför tycker du att det är viktigt att folk reser till Köpenhamn och deltar?

Den viktigaste anledningen är denna: Toppmötet kommer inte lösa problemen. Men de kommer att försöka spinna resultatet i media som "ett stort steg för mänskligheten". Men om tiotusentals människor protesterar utanför toppmötet, så kommer det bli svårare att komma undan med en sådan fiktiv framgångssaga än om vi alla satt själva hemma och tittade på TV:n.

En stor demonstration kan vara en kraftfull början på den rörelse som krävs för att fortsätta kampen efter mötet, oavsett utgången på toppmötet. Jag ser demonstrationen som mycket mer än en enstaka "händelse". Genom mobiliseringen har vi chansen att knyta band mellan individer och organisationer – lokalt, nationellt och globalt - för att förbereda oss för framtida strider.

Vi behöver sprida argumenten för rättvisa, ambitiösa och bindande klimatlösningar utanför de existerande miljö- och klimatrörelserna. Vi behöver formulera konkreta krav på våra egna politiker och vi behöver involvera mycket större sociala krafter som fack och studentrörelser i processen. Efter toppmötet kommer många människor inse att världens ledare inte löst problemen, och argumentet om att vi måste agera underifrån kommer att bli mer begripligt och lättare att ta till sig. Om vi skapar band till människor utanför "den gamla vanliga" miljön av gröna, vänster och klimatorganisationer de närmaste veckorna så kommer vi att befinna oss i en mycket bättre position för kamperna framöver.

Någon praktisk information som man behöver veta?

Det kommer att finnas gratis eller billigt boende i Köpenhamn eller Malmö under mötet – men exakt hur är inte helt klart än. Vi trycker på så mycket vi kan för att få konkreta svar från myndigheterna, men vi har ännu inte fått besked. Men ingen bör låta sig hindras eller oroas av detta. Problemet kommer att lösas på det ena eller andra sättet. Vi kommer snart att lägga upp info på vår hemsida om boende.

> Efter toppmötet kommer många människor inse att världens ledare inte löst problemen, och argumentet om att vi måste agera underifrån kommer att bli mer begripligt och lättare att ta till sig

ÅK MED TILL KÖPENHAMN!

Det blir en spännande alternativkonferens (**klimaforum09.org**) i stil med de sociala forumen och stora demonstrationer när FN toppmötet om klimatet hålls i Köpenhamn mellan den 7-18 december. Den stora demonstrationen lördagen den12:e december går under parollen People first Planet first (**12dec09.dk**). Göteborgsnätverket Köpenhamnresa består av bland andra Grön Ungdom, Miljöpartiet de Gröna, Miljöförbundet Jordens vänner och Internationella Socialister och anordnar gemensam transport och boende från Göteborg till Köpenhamn med avresa på tidig fredag kväll den 11 dec och återresa på söndagen den 13 dec. Du behöver inte vara medlem i någon organisation för att följa med.

Gör din intresseanmälan här: **kopenhamnresa@gmail.com**

Skicka in namn, mejl, tel. Exakt info om inbetalning och boende kommer att skickas ut till dem som anmält sitt intresse. Resa 450 kr (+ 50 kr/natt för boende - ta med egen sovsäck).

Nätsidor

12dec09.dk – Hemsidan för huvuddemonstrationen
klimaforum09.org – Hemsidan för Klimatforum
Climate-justice-action.org – Climate Justice Action
peoplesclimateaction.dk – Peoples Climate Action, en semi-officiell organisation av de större NGO:erna

Detta är personerna som är ansvariga för organiseringen av boende mm. under mötet. **http://peoplesclimateaction.dk/uk/37465/Accommodation** skicka dem förfrågningar om boende om ni reser på egen hand till Köpenhamn och behöver någon stans att bo.

RELIGIONENS ÅTERKOMST

Marxismens förhållande till religion har oftast reducerats till att religion är ett ”opium för folket”. Även om det är delvis sant är det långt från hela sanningen. **Martin Kehlmeier** går igenom den marxistiska analysen för att visa på dess förnyade relevans idag.

Få har väl kunnat missa religionens återkomst som brännande samhällsfråga. Från amerikanska presidenters religiösa retorik till det spontana samtalet vid hållplatsen tar religionen allt större plats. Inte minst har en ateistisk framstöt genom författare som Oxfordbiologen Richard Dawkins och den brittiske journalisten och krigsförespråkaren Christopher Hitchens och, här i Sverige, organisationen Humanisterna med sin ordförande Christer Sturmark i spetsen väckt uppmärksamhet. Samtidigt har en våg av högerpopulism sköljt över Europa. Denna högerpopulism, med sina rötter i fascismen, bygger naturligtvis på rasism, men rasism av ett särskilt slag. Det är fruktan för Islam som har varit den drivande frågan i högerpopulismen av dagens snitt (tillsammans med hat riktat mot Romer). Som om det inte vore nog har den högerkristna fundamentalistsiska rörelsen i USA, trots att den försvagats, fortfarande en mycket stark ställning i världens enda militära supermakt.

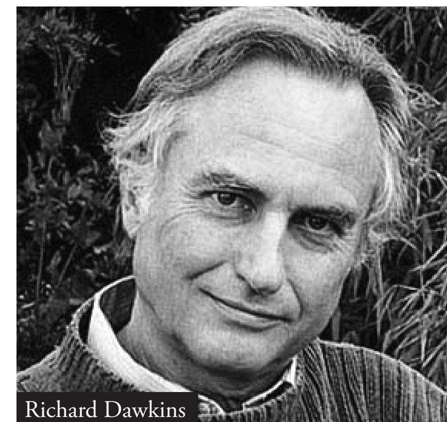
Detta gör en analys av religionen och dess funktioner nödvändig för att vi ska kunna orientera oss politiskt idag. Christopher Hitchens som varit en förespråkare av Bushs terrorkrig mot terrorismen och rabiat mot muslimer visar oss vilka faror som lurar i frågan om religion. Det går inte att avfärda religion som gamla sagor som inte spelar någon roll i det moderna samhället, för uppenbarligen är det ett misstag.

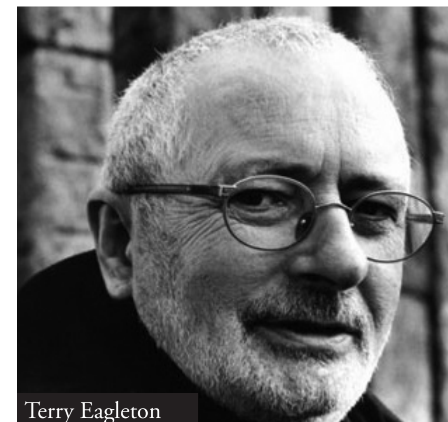
MEN VAD ÄR EN RELIGION? Försöken att komma fram till en definition som omfattar allt som vi vanligtvis menar med religion och samtidigt utesluta sådant som vi normalt inte ser som religion har alla misslyckats. Istället får vi nöja oss med att konstatera att det vi avser med begreppet religion bär på vissa kännetecken och funktioner. Ett kännetecken som vi ofta tar för givet men som inte omfattar exempelvis Buddhismen är tron på en allsmäktig Gud. Ett annat är kopplingen mellan människans moral och ett kosmiskt belöningssystem, gör gott så blir du belönad men gör ont så blir du bestraffad. Centralt tycks vara föreställningen om en verklighet bortom den för människans sinnen åtkomliga. En stridsfråga blir då hur vi människor kan veta något om det gudomliga? Eller hur vi ska kunna avfärda Gud och himmelrike som tröstrika sagor? Och det är också här som Oxfordbiologen Dawkins går till frontalangrepp. Helt korrekt visar han att religiös tro och studiet av religiösa urkunder är ett undermåligt sätt att skaffa sig kunskap om naturen. Den allt mer digra produktionen av ateistiska manifest från Dawkins och hans vänner understryker gång på gång den mer än 200 år gamla poängen att vetenskap är en bättre metod än teologi när det gäller studiet av naturen. Eller som Hitchens formulerar det ”thanks to the telescope and the microscope, [religion] no longer offers an explanation of anything important.” Men det betyder inte att religionen för den sakens skull blir värdelös i ett slag. Litteraturvetaren Terry Eagleton pekar på det enkla faktum att för många har religionen aldrig varit ett försök att förklara något alls. Den feministiska teologen Sally Macfague menar att det religiösa språket alltid är metaforiskt. Vi använder det kända för att förstå det okända. Fundamentalistens misstag, vare sig han är religiös eller ateist, är att missta metaforer för sakpåståenden om verkligheten i sig. Den religiösa tron låter sig inte bevisas och därför är den ersatt av vetenskapen som metod för förklaring av naturen. Om religionen har något att erbjuda i ett modernt samhälle så ligger det i andra samhälliga funktioner.

> Christopher Hitchens som varit en förespråkare av Bushs terrorkrig och rabiat mot muslimer visar oss vilka faror som lurar i frågan om religion

I ANSLUTNING TILL SINA TANKAR kring vetenskapens överlägsenhet över religionen ägnar sig de ateistiska förkämparna ofta åt historiefilosofi av tredje klassen. Enligt dem dominerades världen av religiösa tänkare som inte kunde tänka sig ur en papperspåse tills vetenskapen och Upplysningen dök upp och satte genierna på rätt kurs för första gången. Att åtskilliga av de tänkare

Christopher Hitchens

Richard Dawkins

Terry Eagleton

vi förknippar med den vetenskapliga revolutionen och upplysningen var mer eller mindre varmt troende (Newton, Descartes, Voltaire) tycks undgå den ateistiska offensiven. Allvarligare är att genom att konstruera den sekulära Upplysningen som ett oproblematiskt framåtskridande så utelämnas de enorma lidanden och de mänskliga katastrofer som inte orsakats av Upplysningen men som inte vore möjliga utan den. Vad som hamnar utanför analysen av vår samtidshistoria är gaskamrarna i Auschwitz och det vita ljuset över Hiroshima. Ett vetenskapligt tänkande i Upplysningens anda erbjuder oss små möjligheter att förstå det oerhörda i dessa händelser. Och just därför kan religionen erbjuda människor en väg ut ur den begreppsliga öken som herrar Hitchens och Dawkins verkar trivas utmärkt i. Marxismen är i kontrast till Upplysningen och den liberala framtidstron en tradition som har verktygen att förklara både hur atombomben kunde konstrueras och varför. Och den är i kontrast till religionen inte begränsad till ett metaforiskt språk om en verklighet bortom den vi lever i utan direkt engagerad i de samhälleliga krafter som ligger till grund för samhällets förändringar. Utan att förstå dessa krafter kan vi inte heller begripa hur vetenskapligt framåtskridande kan gå hand i hand med moraliskt barbari.

FÖR ENGELS VÄXTE RELIGIONEN fram ur behovet att intellektuellt och känslomässigt behärska de krafter som visade sig i de framväxande stadsstaterna i vår tidiga historia. Ännu tidigare hade animism och magiskt tänkande varit svaret på de outhärdliga insikterna i den enskilde individens lidande och död. Animism och magi gör ingen uppdelning av verkligheten i det mänskliga och det gudomliga. Men de härstammar också från en socialt sett mindre komplex tid när människans makt över naturen var obefintlig. Civilisationsprocessen, där människan gör sig mer beroende av varandra för att övervinna sitt beroende av naturens nycker (dåliga skördar, jordbävningar), gav upphov till sociala krafter som var lika svåra att bemästra . Framför allt var det kampen om överskottet i produktionen, makten att bestämma vem som skulle få mat för dagen, som gav upphov till behovet att legitimera en viss fördelning och därmed säkra stödet för samhällsordningens fortlevnad. Kristendomens Scala Naturae eller, Varandets kedja, är ett utmärkt exempel. Enligt denna tanke är allt som förekommer i naturen, vilket givetvis inkluderar människan och det mänskliga samhället, ordnat efter en av Gud skapad hierarki som det inte anstår människan att ifrågasätta. Den fattige är fattig eftersom Gud vill det och kungen är kung då det är Guds vilja osv. På så vis försökte prästerna, som i hög grad rekryterades ur adeln, legitimera medeltidens uppenbara orättvisor. Varianterna är otaliga men funktionen i stort sett densamma, religion i sina olika former har tenderat att ge intellektuellt och känslomässigt stöd åt ojämlika samhällsordningar. Därför kan vi instämma i de upplysningstänkare som anklagade de kristna kyrkorna för att utgöra en de styrandes konspiration för att hålla de fattiga och utsugna massorna passiva och istället hoppas på ett bättre efterliv.

RELIGION ÄR FOLKETS OPIUM helt enkelt. Men den som röker opium kan också drömma sköna drömmar. Religionens historia är inte endast historien om hur de rika och mäktiga lurar i de mindre välsituerade att de har sin belöning att se fram emot efter jordelivet. Den är också historien om hur det religiösa språket blir det medium som låter formulera protesten mot och ilskan över de orättvisor som drabbar de många. Så här säger Basilius, en av de kristna kyrkofäderna; ”Den som tar en klädnad från en annan kallas för tjuv; men den som inte kläder den fattige fast han skulle kunna det – förtjänar han ett annat namn?”. Han lutar sig inte bara mot det faktum att de tidiga kristna bestod av fattiga, slavar och andra utstötta utan även mot det faktum att såväl Gamla Testamentet som Jesus predikade ett kraftfullt jämlikhetsideal. Att Jesus menade att det är svårare för den rike att komma in i himlen än för en kamel att ta sig igenom ett nålsöga talar sitt tydliga språk.

> En religion ÄR ingenting i sig. Den kommer att tolkas på det ena eller andra sättet beroende på det samhälle uttolkarna lever i

PROBLEMET ÄR (vilket Andreas Malm tydligt visar i Hatet mot muslimer), att varje världsreligion är så komplex och full av motsättningar att helt motsatta tolkningar av dess budskap är fullt möjliga att tro på. En religion ÄR ingenting i sig. Den kommer att tolkas på det ena eller andra sättet beroende på det samhälle uttolkarna lever i. I Latinamerika och Afrika kunde radikala katolska präster, de så kallade Befrielseteologerna, vinna gehör för sin tolkning av kristendomen som ett politiskt projekt för att bekämpa kapitalismens orättvisor. Detta

> Frågor som kräver en analys av inomvärldsliga, sociala krafter får i religionen utomvärldsliga och metafysiska svar. Därför är förutsättningen för verklig social förändring att vi överger religionen som förklarande kraft, inte bara vad gäller naturen utan även vad gäller människan

berodde inte (enbart) på teologisk spetskompetens utan också på att dessa kontinenter fått utstå kapitalismens nakna brutalitet. En brutalitet som den katolska kyrkan annars är skamlöst bekväm med. Religiösa uttryck måste alltså förstås dialektiskt, det vill säga inte isolerat från utan i växelverkan med den samhälleliga bas ur vilka de springer. Det är inte givet att religionen är reaktionär och förtryckande. Om vi är vana vid att religionen ger stöd åt reaktionärer och de som vill att de privilegierade ska få behålla sina privilegier beror detta på att dessa har så mycket större utrymme att breda ut sig på än de som manar till förändring som gynnar de fattiga och exploaterade.

MEN SOM MARX SKRIVER, ”Det religiösa eländet är uttrycket för det verkliga eländet samtidigt som det är protesten mot detta verkliga elände. Religionen är de betryckta kreaturens suck, hjärtat hos en hjärtlös värld, anden i andefattigdomens tillstånd.”

Om religionen endast var ett opium, en illusion som dolde förtryck så skulle den aldrig kunna bli så vitt omfamnad. Men religionen ger oss alltså en möjlighet att formulera vår protest mot det samhälle som behöver religion för att legitimera sig. För att förändra ett sådant samhälle krävs det visserligen att vi använder en sekulär materialistisk analys och en på en sådan analys byggd politisk strategi. Dock har radikala reformatorer och religiösa aktivister genom historien visat att religiositet inte nödvändigtvis leder till passivitet.

MEN ÄVEN OM SÅ ÄR FALLET så konstruerar religionen en felaktig bild av samhället och de krafter som verkar där. Det är mänskliga krafter som utgör samhällets sociala krafter. Inflation, skenande räntor liksom militär framgång och olycka är resultatet av hur vi människor agerar, tillsammans och i relation till naturen. Till och med naturkatastrofers omfattning är beroende av hur vi människor bestämmer oss för att organisera våra samhällen. Men i religionen gör vi Gud eller Kosmos ytterst ansvarig. I olycka kan vi då fråga oss varför Gud har övergivit oss och i medgång kan vi räkna med att vi har dennes gillande. Den troende måste fråga sig varför, konfronterad med vår arts ondska och lidande, Gud kan tillåta detta. Frågor som kräver en analys av inomvärldsliga, sociala krafter får i religionen utomvärldsliga och metafysiska svar. Därför är förutsättningen för verklig social förändring att vi överger religionen som förklarande kraft, inte bara vad gäller naturen utan även vad gäller människan.

SÅ HUR BÖR då en radikal vänster förhålla sig till religion? För det första bör vi avfärda såväl alla reaktionära tolkningar så som hos Kristdemokraterna som den självgoda ateismen hos en Sturemark eller Dawkins. För det andra bör vänstern vara allierad med progressiva troende men alltid sätta klasskampen främst. Radikala troende kämpar ofta sida vid sida med marxister och andra radikaler i en rad olika frågor (fredsrörelsen, globaliseringsrörelsen, kampen för Palestina). Det finns ingen anledning att låta religionen bli ett hinder i dessa kamper även om de kräver en materiell analys för att vi ska kunna vinna dem. Vidare måste vi insistera på just förklaringar som utgår från den materiella världen och inte religiösa föreställningar om den. Religionens förklaringar är skenförklaringar då de inte studerar verkligheten som den är. Men inte minst är det av största vikt att den radikala vänstern tydliggör kopplingen mellan den pågående hetsen mot muslimer och Islam och den vulgära ateismen av Humanisternas och Hitchens typ. I deras tänkande ställs det upplysta och sekulära västerlandet mot ett primitivt och genomreligiöst öst. Framförallt Hitchens har utmärkt sig med rabiata påhopp på Islam. Men om vänstern anammar denna vulgära ateism ställer den sig passiv mot den rasism som ger liv och näring åt den våg av högerpopulism och islamofobi som sveper genom Europa.

Filosofen Slavoj Žižek

Våld, filosofi och politik

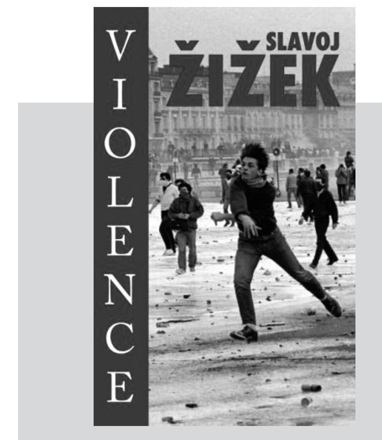
Violence av Slavoj Žižek

Denna bok passar väl in i vår tid. Žižek argumenterar för att våld både är inbäddat i systemet och samtidigt nedtonat som en del av vårt västerländska imperialistiska arv. Revolutionärt våld i Frankrike under 1700-talet och i Ryssland i början av 1900-talet utmålas båda som mer horribla och blodiga än det imperialistiska projektet. Žižek undersöker hur Den Andre, här leker han med idén om en antagonistisk granne, genom media kan bli ett objekt för ”rädsla”, speciellt i form av terroristen. Han granskar även de ideologiska försök som gjorts att legitimera tortyr. Istället för ‘tortyr light’ eller ett “sanningspiller” som metod för “en tortyrens motsvarighet till koffeinfritt kaffe eller Diet Coke” så stöter de imperialistiska ideologerna på motstånd genom vår “sympati för det lidande subjektet”. Bara genom att på något sätt bryta ned upplysningsprojektets idéer så att “terrorister” (det vill säga tortyroffer) kan reduceras till mekaniska objekt eller “homo sacer”, förnekade ett subjekt, kan tortyr på något sätt bli acceptabelt. Žižek tar en omväg för att förklara något som borde vara mycket enklare, via akademisk filosofi och idéhistoria, men samtidigt slår han just mot den ”akademiska” källan till krigsförespråkarnas legitimering av tortyr.

NÄR ŽIŽEK försöker förklara våldsutbrotten bland unga i de franska förorterna så är han mer rakt på sak och skriver att dessa ungdomar, ofta med invandrarbakgrund är fokus för ett brett, generellt och ansiktslöst socialt våld som inte anses anmärkningsvärt. Detta våld tillfogas de fattiga och arbetarklassen genom en nyliberal politik med nedskärningar av välfärden, privatisering, arbetslöshet, brist på möjligheter och ökande ojämlikhet, i korthet globalisering.

ŽIŽEK GILLAR ATT SPELA ut ideologiska motpoler mot varandra, så ibland känns det som han stannar för länge i att förklara eller utforska det liberala perspektivet. Det finns stunder när jag hade föredragit en rak polemik. Boken är stundtals rolig trots det allvarliga ämnet och det kan vara underhållande att engagera sig med hans sätt att tänka när han plockar upp kaniner ur hattar och jonglerar argument. Många av Žižek referenser kommer från populärkulturella filmer, musik och skönlitteratur såväl som från mer ‘seriösa’ filosofer. Žižek ger definitivt läsaren anledning att reflektera mer klarsynt över världen och de som tycker om filosofi kommer att tycka boken är en angenäm bekantskap.

• Sean Pook

Slaget om svenskheten
– Ta debatten med Sverigedemokraterna
Av Mats Wingborg och Anna-Lena Lodenius

SLAGET OM SVENSKHETEN är en av de bättre böckerna om Sverigedemokraterna (Sd) som kommit ut de senaste åren. I 25 kapitel går författarna noggrant och skickligt igenom partiets politik. Inte bara de rasistiska aspekterna men även partiets ekonomiska politik, mediepolitik, skolpolitik och många andra områden granskas, vilket ger mer av en helhetsbild av partiet än man annars ofta får.

KAPITLEN ÄR LÄTTILLGÄNGLIGA och man ser tydligt att Sd är ett rasistiskt parti som försöker få folk att tro att alla problem i samhället beror på invandringen. Författarna visar också partiets ultrakonservativa familjepolitik, där kvinnor helst ska föda barn och ta hand om hemmet och homosexualitet ses som något ”onaturligt” som bör begränsas. Det framkommer också tydligt att Sd är ett arbetarfientligt parti som angriper facket och vänstern och ser socialdemokratin som sin huvudfiende. En av styrkorna med boken är att författarna genomgående punkterar Sds argument och visar hur falsk deras politik är.

DEN STORA SVAGHETEN är att boken inte visar någon väg för hur vi kan motarbeta Sd. Undertiteln är ”Ta debatten med Sverigedemokraterna” och det är tydligt att författarna anser att det är det som ska till. Men erfarenheten visar att det inte är så vi vinner över Sd. För tillfället verkar det nästan som om TV-soffor och debattprogram tävlar om att ha Sverigedemokraterna i studion och ”ta debatten” med dem. Men den enda effekt det får är att Sd framstår som en respektabel gäst vars åsikter bör tas på allvar samt att de får ökade möjligheter att sprida sina rasistiska lögner och chansen att sätta tonen och agendan för debatten. Men förutom detta är det en mycket lärorik och värdefull bok för alla som vill veta mer om vad det är för grumlig politik Sd egentligen står för.

• **Amanda Dübeck**

Filmvisning och Paneldiskussion

Hitmusik - konsten att sätta rytmer till revolt

Onsdag 11/11 kl.18.30 på Atalante, Övre Husargatan 1

Med avstamp i proggbandet Röda Bönors övertygelse om musikens förändringskraft levererar filmkollektivet Råfilm en historia som annars ofta döljs bakom topplistor, idolfixering och naken hud. Fortfarande sjunger internationella band som Le Tigre, Linton Kwesi Johnson och Chicks on Speed ut arga budskap om hur människor behandlas orättvist. I Sverige återfinns dessa strömningar bland annat hos Laleh, MJM Propaganda, Radical Cheerleaders, Christine Owman och Svenska Akademien, som alla framgångsrikt levererar radikala statements.

Efter filmen: ÄLSKA MUSIK - HATA RASISM
Göteborg mot rasism bjuder in till paneldebatt med en rad kulturprofiler från Göteborg. Musiker, sångare och producenter diskuterar musik med ett engagerat budskap.
Medverkande:
Partillo, producent och musiker
Liza True Mukasa, medlem i dancehall-reggaegruppen Serengeti
Lars på bas, basist i Svenska akademin, DJ och producent
Moderator: Masoud Vatankhah, Göteborg mot rasism

Efteråt: LOVE MUSIC HATE RACISM BAR
Öppen bar - Yoko Djs spelar musik
GRATIS INTRÄDE
Arrangemanget är en del av de Antirasistiska Filmdagarna i Göteborg 9-13 november, läs mer här: **arfarf.se**

Göteborgs konstbiennal
Konstbiennalen äger i år rum på bland annat Röda Sten och Göteborgs konsthall. På bio Capitol visas konstfilmer. Utställningens tema är What a Wonderful World och på Röda sten bör man inte missa verket Working class hero (A portrait of John Lennon). Biennalen pågår till mitten av november **http://goteborg.biennal.org**

Looking for Eric
Ken Loachs senaste verk på duken är diskbänksrealism, men ändå inte. Det är en högst humoristisk och solidarisk film om en brevbärare som hamnat i en livskris och behöver kollektivets kraft, som utgörs av alldeles vanliga och formidabla arbetskamrater, för att ta sig ur den. Bara Eric Cantona i rollen som mentor är värt besöket.

Bananas!
Filmen tar upp advokaten Juan Dominguez och tolv nicaraguanska arbetares rättsliga kamp mot jätteföretaget Dole Food Company och dess användning av ett förbjudet växtgift. Dole har försökt stämma filmregissören Fredrik Gertten. Visas på Roy

den röda tråden

Stort och smått, högt och lågt, peppande och deppande. Tecken i tiden och tidsandens tecken – allt i en salig röra som självklart aldrig har någon koppling...

LYCKANS FÅGEL BLÅ
En spaning i tiden. Är det en tillfällighet att frimarknadsfantaster som Johan Norberg och Michael Dahlén börjar vurma för *lyckan* helt plötsligt. Det viktigaste i livet är nu lyckan. Lyckan är ju behändigt nog enligt dessa gossar tämligen oberoende av materiella villkor, om man råkar ha ett jobb eller någon plats att sova för natten. Helt rätt! När konsekvenserna av nyliberal tokighet står för dörren gäller det att tänka bort dumheterna. Positiv inställning, det är allt som behövs. Fortsätter det så här kommer Reinfeldt snart att skicka ut gratisexemplar av feelgoodmystikern Deepak Chopras senaste klyschbok till krisdrabbade kommuner.

En lärdom kan vi dock ta med oss, från en av Michael Dahléns slutord: ”Lär aldrig av dina misstag”. Du föregår med gott exempel Micke.

DEN BRUNA EKONOMIN
Det pratas till höger och vänster om rosa ekonomi och grön ekonomi. Alla är dock överrens om att den bruna ekonomin är det nya svarta. Tag **DN** till exempel, man kan ondgöra sig över Sverigedemokraterna (låt oss här glömma att de daltat med dem i åratal), skicka sin ledarskribenthobbit Peter Wolodarski till P1:s studio och läsa lagen om hur Aftonbladet kan låta ett rasistiskt och främlingsfientligt parti få utrymme. Detta samtidigt som DN inte ser ett problem att ta in annonser från SD, så länge som de är lagom främlingsfientliga. Vem kan ifrågasätta denna hållning? Vi skulle väl alla låta Waffen SS komma tills tals, så länge de gör det på ett smakfullt sätt

Rediga pengar och snövitt samvete. Ekonomi och politik har som alla vet ingen nämnvärd koppling.

ÖVERVAKNING SA BILL
Riksdagsledamoten **Nina Larsson** (FP) har i en debattartikel ondgjort sig över att Sj:s nya biljettsystem är en inskränkning i folks privatliv. Vi applåderar Larssons principfasta ställningstagande. Det hade visserligen varit lite bättre om hon vid sidan inte samtidigt röstade för FRA-lagen samt ägnat sig åt att ta sig in i socialdemokraternas intranät. Men man kan inte vara bra på allt eller hur?

Nästa vecka: Maud Olofsson chockas över kärnkraftsbygge. Välriktad upprördhet från Centern utlovas.

I GODA HÄNDER
Låt se... Vilket jobb ger regeringen till **Marianne Samuelsson**, avsatt landshövding på Gotland som visat sig ha en fallenhet för att skapa olagliga gräddfiler för rika samvetslösa män?

Jo, man ger henne självklart i uppgift att utreda myndigheternas etiska riktlinjer för sexköp. Hur skulle det kunna se dåligt ut?

PÄRLOR FÖR SVIN
Efter mycket om och men har nu slutligen vaccinet mot svininfluensan infunnit sig. Föga överraskande har delar av populasen knorrat sig mot vaccination. Att upprätthålla disciplin och god hygien bland de oborstade massorna har ju alltid varit överhetens tunga ok. Desto mer prekärt när även delar av etablissemanget börjar opponera sig.

En undersökning av DN visar att åtskilliga av riksdagens ledamöter inte tänker vaccinera sig. Det råder en tämligen god spridning mellan blocken. Däremot är borgarnas argument mer ...intressanta.

Lennart Persson (C) säger att han är immun. Lennart går på magkänslan, vilket förmodligen även var motivationen bakom Lennarts valslogan 2000 ”Det är jag som är Lennart”. Vi hoppas alla på ett lika effektivt utfall.

Walburga Habsburg Douglas* (M) visar på den adliga generositet man besitter om man har en herrgård med egen landningsbana och vill inte själv vaccinera sig för att det ska räcka till ”riskgrupperna i landet”. Att Sverige nu har 18 miljoner doser borde ju räcka, kan man tycka men Walburga räknar kanske in sina vasaller i det för henne av födslorätten givna Österrike-Ungern. Rätt ska vara rätt.

Carl B Hamilton (FP) anser att chansen att bli smittad är försvinnande liten. Vid frågan om man bör vaccinera sig av solidariska skäl, för att hindra spridning till andra, svarar Carl att han *aldrig* hört det argumentet förut. CB visar sig här vara en god representant för sitt parti genom exemplarisk exercis i två av folkpartiets paradgrenar, solidaritet, och statistisk förståelse.

Centerpartiets **Gunnel Wallin** svarar: ”Nej! Det är en principfråga!” Tack Gunnel, för att du visar en sådan principfasthet, samtidigt som du värnar starkt för folkhälsan, friluftsliv och alternativmedicin, att döma av dina motioner. Utan tvekan löses pandemier bäst med stärkande promenader och ett redigt örtté, *walk it off!*

Socialister bör vara positiva inför gynsamma omständigheter i samhället. Chansen har nu ökat att det naturliga urvalet är en av dem.

*Fullständigt namn och titel: Walburga Maria Helene Elisabeth Franziska Habsburg Douglas, född von Habsburgs-Lothringen. Född ärkehertiginna av Österrike och prinsessa av Ungern. Nu genom giftermål svensk grevinna. Av någon anledning moderat.

O för Organisation

Alla som försökt driva en kampanj, från antikrigsrörelser till att bevara bibliotek, vet att organisation är nödvändigt. Vem skriver flygblad, vem gör en hemsida och vem bokar möteslokal är A och O. Men för att bygga en sammanhållen politisk organisation av ett mer långsiktigt slag krävs det en större grad av enighet kring både mål och medel.

Frågan om politisk organisation blev efter stalinismens fall och socialdemokratins förfall en infekterad fråga, vilket syntes i både de sociala forumen där partier förbjöds och kring uppsvinget för begrepp som konsensus och ”svärmar”. Men politiska organisationer har inte spelat ut sin roll.

Det är massrörelser underifrån som förändrar världen, som mobiliserar och bidrar med kreativitet och inspiration. Men rörelser är inte homogena och står inte i ett motsatsförhållande till partier utan de är ömsesidigt beroende av varandra. Rörelser består av flera politiska strömningar med olika syn på hur vi vinner på kort sikt och hur vi förändrar samhället på lång sikt, som exempelvis gröna partier, anarkister, socialdemokrater och revolutionära socialister.

I arbetarrörelsen kan behovet av ett revolutionärt parti förstås genom att granska två av Marx uttalanden: ”arbetarklassens frigörelse måste vara dess eget verk” och ”de styrande idéerna i varje samhälle är den styrande klassens idéer”. Uttalandena är motsägelsefulla men motsättningen finns inte i Marx huvud utan i verkligheten. Om bara det ena uttalandet vore sant är det ingen idé att organisera sig politiskt. Antingen kommer frigörelsen per automatik eller så är loppet kört. I klasskampen finns det inte bara en konflikt mellan klasserna utan också inom arbetarklassen. Det behövs inte strejkvakter för att hindra en kapitalist från att arbeta utan för att hindra andra arbetare från att vara strejkbrytare. Så i realititeten kommer en del arbetare att vara progressiva och se till klassintresse medan andra kommer vara mer reaktionära.

Vilken sorts organisation?

Det finns i huvudsak två typer av partier i arbetarrörelsen, reformistiska partier där typexemplet är socialdemokratin, och revolutionära partier.

Lenin kallade reformistiska partier för kapitalistiska arbetarpartier. Kapitalister för att de inte bryter med kapitalismen som system och arbetarpartier för att de uttrycker arbetarnas instinkt att skydda sig själva från kapitalismen. Reformistiska partier vill ha största möjliga antal röster och söker därför efter minsta gemensamma politiska nämnare och tenderar att anpassa sig efter de rådande idéerna i samhället. De fokuserar på att förändra samhället på parlamentarisk väg och även om de är stora tenderar de att vara extremt passiva, toppstyrda och byråkratiska då organisationen är uppdelad i folkvalda och medlemmar. De folkvalda utövar politik medan resten ser till att dessa blir inröstade. I bästa fall kan de komma under tryck underifrån att göra samhället bättre *åt* arbetarklassen men anpassar sig oftast till kapitalismens krav.

Ett revolutionärt parti är ett parti som alltid lyfter fram klassens intressen i sin helhet och oavsett nationalitet. För en socialist är målet att få med alla de bästa aktivisterna i olika rörelser i en gemensam socialistisk organisation med insikten om att en arbetarrörelse underifrån behövs för att förändra världen. En sådan organisation har till uppgift att uppmuntra rörelser att göra sina egna framsteg och vinna sin egen makt.

Men det handlar inte bara om att vara den bästa aktivisten utan teori och praktik går hand i hand. En socialistisk organisation publicerar därför flygblad, tidningar och böcker om allt från kvinnokamp till imperialism och vill vara ett universitet och ett kollektivt minne för arbetarrörelsens kamper. Till skillnad från enfråge-kampanjer där symptomen och inte orsakerna hamnar i fokus, vill socialister visa hur dessa frågor hänger ihop och hur det kapitalistiska systemet skapar problemen.

Men vem lär då läraren? Svaret är arbetarna, ett parti måste alltid lära av klassen. En revolutionär socialist är både separat från majoriteten av arbetarklassen och samtidigt en del av den och frågan blir då hur bäst relatera till arbetare som står politiskt till höger om dig? Om någon håller med dig till 60 % hur kan det genom gemensam kamp bli 80 %?

Ett revolutionärt parti måste stå emot både opportunism och sekterism. Om en arbetare fäller en rasistisk kommentar under en strejk är det sekteristiskt att använda det som ursäkt för att sticka därifrån och inte stödja strejken. Å andra sidan är det opportunism att inte säga något och låtsas som om det regnar. Istället bör vi argumentera med vederbörande mot rasism men också stå enade när bussen med strejkbrytare kommer.

En socialistisk organisation måste vara demokratisk men samtidigt kunna agera som en enhet. Medlemmarna är alla ledare i olika kamper och debatt och beslut måste involvera alla för att det ska bli möjligt att sprida och agera utifrån de bästa erfarenheterna.

• Åsa Hjalmers

För den som gillar kulturdebatt är det lysande tider just nu. För den som uppskattar genomtänkta argument och konstruktiv dialog ser det desto mörkare ut. I somras kom det helt överflödiga författarmanifestet i Dagens Nyheter där ett gäng författare förde fram tanken att deras smak skulle vara allenarådande. Axessfärens överstepucko Johan Lundberg stred samtidigt som en vettvilling för kravet att konstnärer skulle måla tavlor som föreställde sådant han kände igen. Alplandskap någon?

HÖSTEN RIVSTARTADE med en överklassbracka som tyckte att ett lyckligt äktenskap byggde på att vi motar jämställdheten i grind och att kvinnan agerar dörrmatta som bjuder på avsugning till morgonkaffet. Tjänstefolk rekommenderades också för att det lyckliga äktenskapet ska förbli lyckligt. Och då har vi kommit till den verkliga höjdpunkten Verklighetens folk signerat Göran Hägglund, socialministern som tar kampen mot det etablissemang en socialminister absolut inte är en del av. Problemet för Hägglund är att ”vanligt folk” inte begriper sig på vad en mystisk sammanslutning kallad kulturvänstern pratar om. Sverigedemokraternas Jimmie Åkesson fyllde i dagarna på med ett riktigt bottennapp i form av lite äkta muslimhat byggt på ingenting annat än Åkesons egna hjärnspöken. Att Sverigedemokraterna och verkligheten endast är mycket flyktigt bekanta framgår med all önskvärd tydlighet av de förvirrade påståenden som de glatt presenterar som den hemliga sanning som endast de vågar framföra.

> Vad vi ser är konservatismens återkomst. När det liberala löftet om ökat välstånd till alla rasar samman snabbare än Stockholmbörsen och kapitalismen går i stå, då letar borgerligheten alternativa visioner

ALLT DETTA ÄR naturligtvis inget annat än trams och åter trams. Men det är nödvändigt att ta även tramsiga argument på allvar ibland. För vad vi ser är konservatismens återkomst. När det liberala löftet om ökat välstånd till alla rasar samman snabbare än Stockholmbörsen och kapitalismen går i stå, då letar borgerligheten alternativa visioner. Nyliberalismen är död och högerpopulismen prövar åter sina vingar. En klassiker som Hägglund och andra högerpopulister genom tiderna tagit till är att skilja mellan människor i olika motsatspar. Verkliga-overkliga, flitiga-lata, lyckade-misslyckade, upplysta-muslimer, heterosexuella-HBT, arier-judar, listan kan göras mycket lång. De som är på rätt sida antas ingå i en slags mystisk gemenskap som hotas av de andra. Allt detta gör de naturligtvis för att dölja den verkligt intressanta motsättningen, nämligen den mellan de som kontrollerar ekonomin och de som är kontrollerade av den. Den rikaste tiondelen av befolkningen äger alltjämt 60 % av våra samlade rikedomar samtidigt som arbetslösheten stiger och stiger. Och detta är ett faktum som äger verklighet för oss alla. Precis som nedskärningarna i den offentliga sektorn och de konsekvenser det får för alla de som inte är rika nog att göra sig oberoende av den.

HUR VI VÄLJER att adressera ökande klassklyftor beror så klart på vem vi solidariserar oss med. Vi kan inte, får inte, låta den borgerliga konstruktionen av en splittrad arbetarklass stå oemotsagd. Vad vi behöver är en kultur som inte splittrar de nio tiondelar av befolkningen som har en värld att vinna i oväsentliga dikotomier.

KANSKE NÅGON kan måla en tavla där klasskampen står att känna igen?